

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความประสงค์ที่จะสร้างเกณฑ์มาตรฐานสำหรับใช้ตัดสินครูประถมศึกษาดีเด่นสายปฏิบัติงานสอน โดยเปรียบเทียบความเห็นที่มีต่อแบบจำลอง:เกณฑ์การตัดสินครูประถมศึกษาดีเด่น ระหว่างผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดกับครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน ๖๒ คน เป็นชาย ๖๐ คน หญิง ๒ คน และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๘๐ คน เป็นชาย ๗๒ คน หญิง ๘ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งเป็นแบบจำลองเกณฑ์การตัดสินครูประถมศึกษาดีเด่น ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ประกอบด้วยคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของครูดีเด่น ที่มีลักษณะการตอบแบบมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน ๑๑๗ ข้อ โดยแบ่งออกเป็น ๗ หมวด ดังนี้ ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านจรรยาบรรณ ด้านการพัฒนา ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์และบริการ และด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวครู

การดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

๑. ขอหนังสือจาก คณบดี คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการการการประถมศึกษาจังหวัดทั้ง ๗๖ จังหวัด เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการแสดงความเห็นต่อแบบจำลองเกณฑ์การตัดสิน

๒. ขอหนังสือจาก คณบดี คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการการการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย เพื่อแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการแสดงความเห็นต่อแบบจำลองเกณฑ์การตัดสิน จากครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง ๔๗ กลุ่ม ในจังหวัดเชียงราย

๓. สำหรับแบบจำลองเกณฑ์การตัดสิน ที่ให้ผู้อำนวยการการการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดแสดงความคิดเห็นนั้นส่งทางไปรษณีย์ และสำหรับของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง ๔๗ กลุ่ม ผู้วิจัยนำส่งและรับคืนด้วยตนเองภายในระยะเวลาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ความเห็นด้วยค่าร้อยละ

๒. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความเห็นต่อแบบจำลองเกณฑ์การตัดสิน โดยจำแนกครั้งละหมวด ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๓. เปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับหมวดต่าง ๆ ในแบบจำลองเกณฑ์การตัดสิน ระหว่างผู้อำนวยการการการประถมศึกษาจังหวัดกับครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดยวิธีทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนโดยค่าที (t - test)

๔. จำแนกการให้ลำดับความสำคัญแก่หมวดต่าง ๆ ในแบบจำลองเกณฑ์การตัดสิน จากความคิดเห็นของผู้อำนวยการการการประถมศึกษาจังหวัด และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

สรุปผลการวิจัย

๑. เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ความเห็น มีดังนี้

- ก. เพศ ตัวอย่างประชากรที่ให้ความเห็นคือ ผู้อำนวยการการประถมศึกษา จังหวัด จำนวน ๖๒ คน เป็นชาย ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗ ของกลุ่มนี้ และเป็นหญิง ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓ ของกลุ่มนี้ สำหรับครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๔๐ คน เป็นชาย ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐ ของกลุ่มนี้ และเป็นหญิง ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของกลุ่มนี้
- ข. วุฒิทางการศึกษา ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้อำนวยการการประถมศึกษา จังหวัด จำนวน ๖๒ คน มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๘ และระดับ ป.กศ สูง, พ.ม. ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๒ ของกลุ่มนี้ สำหรับครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา จำนวน ๔๐ คน มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ระดับ ป.กศ สูง, พ.ม. ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๕ และระดับ ป.กศ, เทียบเท่า ๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒.๕ ของกลุ่มนี้
- ค. อายุ ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน ๖๒ คน มีอายุ ๒๐ ถึง ๓๐ ปี ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒ อายุ ๓๑ ถึง ๔๐ ปี ๑๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑๙.๓ อายุ ๔๑ ปีขึ้นไป ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๕ ของกลุ่มนี้ สำหรับครูวิชาการกลุ่ม โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๔๐ คน มีอายุ ๒๐ ถึง ๓๐ ปี ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๘ มีอายุ ๓๑ ถึง ๔๐ ปี ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๒ อายุ ๔๑ ปีขึ้นไป ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕ ของกลุ่มนี้
- ง. อายุราชการ ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน ๖๒ คน มีอายุราชการ ๒ ถึง ๑๐ ปี ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒ อายุราชการ ๑๑-๒๐ ปี ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒ และอายุราชการ ๒๑ ปีขึ้นไป ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๖ ของกลุ่มนี้ สำหรับครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๔๐ คน มีอายุราชการ ๒ ถึง ๑๐ ปี ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕ อายุราชการ ๑๑ ถึง ๒๐ ปี ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕ และอายุราชการ ๒๑ ปีขึ้นไป ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕ ของกลุ่มนี้

๒. เกี่ยวกับความเห็นที่มีต่อรายการแต่ละข้อในแต่ละหมวด มีดังนี้

๓.๕๖ ก. หมวดที่ ๑ ด้านการสอน มีจำนวน ๒๑ ข้อ สำหรับความเห็นของผู้ว่านวยการการประถมศึกษาจังหวัด มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๙๖ ถึง ๔.๕๐ ซึ่งเป็นความเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ๙ ข้อ เห็นด้วยมาก ๑๒ ข้อ ไม่มีที่เห็นด้วยปานกลางหรือน้อยหรือไม่เห็นด้วย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๒๔ ถึง ๐.๔๑

ความเห็นของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๙๗ ถึง ๔.๗๖ ซึ่งเป็นความเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ๙ ข้อ เห็นด้วยมาก ๑๒ ข้อ ไม่มีที่เห็นด้วยปานกลางหรือน้อยหรือไม่เห็นด้วย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง ๐.๔๕ ถึง ๐.๔๗

๓.๕๗ ข. หมวดที่ ๒ ด้านวิชาการ มีจำนวน ๑๒ ข้อ สำหรับความเห็นของผู้ว่านวยการการประถมศึกษาจังหวัด มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๕๖ ถึง ๔.๗๐ ซึ่งเป็นความเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ๔ ข้อ เห็นด้วยมาก ๗ ข้อ เห็นด้วยปานกลาง ๑ ข้อ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๔๔ ถึง ๐.๕๖

ความเห็นของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๔๐ ถึง ๔.๖๖ ซึ่งเป็นความเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ๒ ข้อ เห็นด้วยมาก ๘ ข้อ เห็นด้วยปานกลาง ๒ ข้อ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๕๖ ถึง ๐.๕๔

๓.๕๘ ค. หมวดที่ ๓ ด้านธุรการ มีจำนวน ๑๒ ข้อ สำหรับความเห็นของผู้ว่านวยการการประถมศึกษาจังหวัด มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๑๔ ถึง ๔.๕๑ ซึ่งเป็นความเห็นที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ๑ ข้อ เห็นด้วยมาก ๘ ข้อ เห็นด้วยปานกลาง ๓ ข้อ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง ๐.๖๖ ถึง ๐.๘๐

ความเห็นของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๑๗ ถึง ๔.๕๒ ซึ่งเห็นด้วยอย่างยิ่ง ๑ ข้อ เห็นด้วยมาก ๗ ข้อ เห็นด้วยปานกลาง ๔ ข้อ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๖๓ ถึง ๑.๐๔ ซึ่งเกิน ๑ อยู่ ๑ ข้อ

๘.๖๖ ง. หมวดที่ ๔ ด้านการพัฒนา มีจำนวน ๑๔ ข้อ สำหรับความเห็นของ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๐๐ ถึง ๔.๔๖ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่มี เห็นด้วยมากมี ๔ ข้อ เห็นด้วยปานกลาง ๕ ข้อ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๖๓ ถึง ๐.๕๓

ความเห็นของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง ๒.๗๑ ถึง ๔.๖๖ มีเห็นด้วยอย่างยิ่ง ๒ ข้อ เห็นด้วยมาก ๗ ข้อ เห็นด้วยปานกลาง ๕ ข้อ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๕๔ ถึง ๑.๑๑ ซึ่งเกิน ๑ อยู่ ๒ ข้อ

๘.๖๖ จ. หมวดที่ ๕ ด้านกิจการนักเรียน มีจำนวน ๑๓ ข้อ สำหรับความเห็นของ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๖๑ ถึง ๔.๕๔ มีเห็นด้วยอย่างยิ่ง ๓ ข้อ เห็นด้วยมาก ๑๐ ข้อ เห็นด้วยปานกลางไม่มี ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๕๗ ถึง ๐.๕๓

ความเห็นของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๓๔ ถึง ๔.๕๕ มีเห็นด้วยอย่างยิ่ง ๑ ข้อ เห็นด้วยมาก ๑๐ ข้อ เห็นด้วยปานกลาง ๒ ข้อ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๖๒ ถึง ๑.๐๓ ซึ่งเกินกว่า ๑ อยู่ ๒ ข้อ

๘.๖๖ ฉ. หมวดที่ ๖ ด้านความสัมพันธ์และบริการ มีจำนวน ๒๑ ข้อ สำหรับความเห็นของ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๓.๓๒ ถึง ๔.๔๐ มีเห็นด้วยอย่างยิ่ง ๗ ข้อ เห็นด้วยมาก ๑๒ ข้อ เห็นด้วยปานกลาง ๒ ข้อ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๓๔ ถึง ๐.๔๑

ความเห็นของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๒.๘๘ ถึง ๔.๗๗ มีเห็นด้วยอย่างยิ่ง ๗ ข้อ เห็นด้วยมาก ๑๑ ข้อ เห็นด้วยปานกลาง ๓ ข้อ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๔๖ ถึง ๑.๑๐ ซึ่งเกินกว่า ๑ อยู่ ๓ ข้อ

ข. หมวดที่ ๗ ด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวครู มีจำนวน ๒๔ ข้อ สำหรับความเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๔.๓๓ ถึง ๔.๔๐ มีเห็นด้วยอย่างยิ่ง ๒๐ ข้อ เห็นด้วยมาก ๔ ข้อ เห็นด้วยปานกลางไม่มี ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๒๔ ถึง ๐.๗๔

ความเห็นของครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๔.๐๐ ถึง ๔.๘๑ มีเห็นด้วยอย่างยิ่ง ๑๔ ข้อ เห็นด้วยมาก ๑๐ ข้อ เห็นด้วยปานกลางไม่มี ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง ๐.๓๔ ถึง ๐.๘๖ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำ สำหรับค่าคะแนนเฉลี่ยของความเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนที่มีต่อทุกรายการของทุกหมวดในแบบจำลองเกณฑ์การตัดสิน พอสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๔ ความถี่ของคำคะแนนเฉลี่ยของความเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อทุกรายการของทุกหมวดในแบบ
จำลองเกณฑ์การตัดสิน

หมวด	ช่องคะแนนเฉลี่ย								จำนวนข้อ/ หมวด
	๑.๐๐-๒.๕๐		๒.๕๑-๓.๕๐		๓.๕๑-๔.๕๐		๔.๕๑-๕.๐๐		
	ผ.อ.	ครูฯ	ผ.อ.	ครูฯ	ผ.อ.	ครูฯ	ผ.อ.	ครูฯ	
๑. ด้านการสอน	-	-	-	-	๑๒	๑๒	๔	๔	๒๒
๒. ด้านวิชาการ	-	-	๑	๒	๕	๙	๔	๒	๑๒
๓. ด้านธุรการ	-	-	๓	๔	๙	๗	๑	๑	๑๒
๔. ด้านการพัฒนา	-	-	๔	๓	๕	๕	-	๒	๑๔
๕. ด้านกิจการนักเรียน	-	-	-	๒	๑๐	๑๐	๓	๑	๑๓
๖. ด้านความสัมพันธ์	-	-	๒	๓	๑๕	๑๑	๗	๗	๒๑
๗. ด้านคุณลักษณะต่อ ครู	-	-	-	-	๔	๑๐	๒๐	๑๔	๒๘
รวม	-	-	๑๑	๑๖	๖๒	๖๕	๔๔	๓๖	๑๑๗

จากตารางที่ ๑๔ จะเห็นได้ว่า จะสามารถนำรายการต่าง ๆ ไปจัดเป็นเกณฑ์
มาตรฐานสำหรับตัดสินครูประถมศึกษาดีเด่น ได้เพียง ๑๐๑ ข้อ (คือคำคะแนนเฉลี่ยจากความเห็น
ของทั้งสองกลุ่มสูงกว่า ๓.๕๑) สำหรับรายการที่ไม่สามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์ได้ มีความเห็น
ซ้ำกัน ๑๑ ข้อ และของครูวิชาการมากกว่า ๔ ข้อ รวม ๑๖ ข้อ

๓. เกี่ยวกับการเปรียบเทียบความเห็นในหมวดต่าง ๆ ในแบบจำลองเกณฑ์การ
ตัดสิน ระหว่างผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด กับครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดย
การทดสอบค่า ที มีดังนี้

การทดสอบค่าที ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งมีค่าเท่ากับ ๑.๙๖ ของความเห็นของกลุ่มทั้งสอง ปรากฏว่า ความเห็นในด้านต่าง ๆ ทุกด้าน คือ ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านธุรการ ด้านการพัฒนา ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์และการบริการ และด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวครู มีค่าที่ อยู่ระหว่าง .๐๖ ถึง ๑.๔๐

๔. เกี่ยวกับการให้ลำดับความสำคัญแก่หมวดต่าง ๆ ในแบบจำลองเกณฑ์การตัดสิน จากความคิดเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษา กับครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีดังนี้

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ให้ความเห็นที่ ด้านการสอนมีความสำคัญเป็นลำดับที่ ๑ รองลงไปคือ ด้านวิชาการ ด้านความสัมพันธ์และบริการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านการพัฒนา ด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวครู และด้านธุรการเป็นลำดับสุดท้าย

ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ให้ความเห็นที่ ด้านการสอนมีความสำคัญเป็นลำดับที่ ๑ รองลงไปคือ ด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวครู ด้านความสัมพันธ์และบริการ ด้านการพัฒนา และด้านธุรการเป็นลำดับสุดท้าย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ความเห็น

ก. เพศ ทั้งสองกลุ่มคือผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีเพศชายมากกว่าหญิง

ข. วุฒิต่างการศึกษา ทั้งสองกลุ่มคือผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่า มากกว่าวุฒิต่ำอื่น ๆ

ค. อายุ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด มีอายุ ๔๑ ปีขึ้นไปมากกว่าระดับอื่น แต่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอายุ ๒๐ ถึง ๓๐ ปี มากกว่าระดับอื่น

ง. อายุราชการ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด มีอายุราชการ ๒๑ ปี ขึ้นไปมากกว่าระดับอื่น แต่ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอายุราชการ ๒ ถึง ๑๐ ปี มากกว่าระดับอื่น

๒. เกี่ยวกับความเห็นที่มีต่อรายการคุณลักษณะของครูดีเด่นในแต่ละหมวด

ก. หมวดที่ ๑ ด้านการสอน ทั้งสองกลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยสำหรับทุกรายการ สูงพอที่จะนำไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ครบ ๒๑ ข้อ

ข. หมวดที่ ๒ ด้านวิชาการ ทั้งสองกลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยสำหรับรายการที่สูงพอที่จะนำไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ มีจำนวน ๑๐ ข้อ ได้แก่ข้อที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐ ไม่สามารถนำไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้จำนวน ๒ ข้อ ได้แก่ข้อที่ ๑๑ สามารถผลิตตำราหรือเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ และข้อที่ ๑๒ เป็นสมาชิกของสมาคมทางด้านวิชาการ

ค. หมวดที่ ๓ ด้านธุรการ ทั้งสองกลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยสำหรับรายการที่สูงพอจะนำไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ มีจำนวน ๔ ข้อ ไม่สามารถนำไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ จำนวน ๔ ข้อ ได้แก่ข้อที่ ๓ สามารถจัดทำบัญชีการเงินงบประมาณได้, ข้อที่ ๔ สามารถพิมพ์ติดได้พอสมควร, ข้อที่ ๖ เข้าใจงานก่อสร้าง และงานฝีมือต่าง ๆ พอควรและ ข้อที่ ๗ สามารถทำงานสารบรรณได้ถูกต้อง

ง. หมวดที่ ๔ ด้านการพัฒนา ทั้งสองกลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยสำหรับรายการที่สูงพอจะนำไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ มีจำนวน ๔ ข้อ ไม่สามารถนำไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้จำนวน ๔ ข้อ ได้แก่ข้อที่ ๖ ติดตั้งไฟฟ้าในโรงเรียน, ข้อที่ ๗ จัดทำประปาในโรงเรียน, ข้อที่ ๘ จัดทำป้ายชื่อโรงเรียนและป้ายต่าง ๆ ในโรงเรียน, ข้อที่ ๑๑ จัดทำรั้วโรงเรียน และข้อที่ ๑๒ จัดทำถนนในโรงเรียน

จ. หมวดที่ ๔ ด้านกิจการนักเรียน ทั้งสองกลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยสำหรับรายการที่สูง พหุจะนำไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ มีจำนวน ๑๑ ข้อ ไม่สามารถนำไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ จำนวน ๒ ข้อ ได้แก่ ข้อที่ ๔ จัดทัศนศึกษาและข้อที่ ๑๐ จัดทำโครงการอาหารกลางวัน

ฉ. หมวดที่ ๖ ด้านความสัมพันธ์และการบริการ ทั้งสองกลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยสำหรับรายการที่สูงพหุจะนำไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ มีจำนวน ๑๘ ข้อ ไม่สามารถนำไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ จำนวน ๓ ข้อ ได้แก่ข้อที่ ๑๘ เป็นวิทยากรค่ายเยาวชน, ข้อที่ ๒๐ เป็นกรรมการงานวิจัย การวางแผนงานต่าง ๆ และข้อที่ ๒๑ เป็นกรรมการเจ้าหน้าที่งานพิธีต่าง ๆ

ช. หมวดที่ ๗ ด้านคุณลักษณะ เฉพาะตัวครู ทั้งสองกลุ่มมีค่าคะแนนเฉลี่ยสำหรับรายการที่สูงพหุจะนำไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ครบจำนวน ๒๔ ข้อ

๓. เกี่ยวกับการทดสอบค่าที่ ในการเปรียบเทียบความเห็นรวมในหมวดต่าง ๆ ในแบบจำลองเกณฑ์การตัดสิน ทั้งสองกลุ่มคือ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีความเห็นด้วยเหมือนกันทุกหมวด

๔. เกี่ยวกับการให้ลำดับความสำคัญแก่หมวดต่าง ๆ ในแบบจำลองเกณฑ์การตัดสิน ทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญแก่ด้านการสอน, ด้านวิชาการ และด้านธุรการ ตรงกันเป็นลำดับที่ ๑, ๒ และ ๓ ตามลำดับ นอกนั้นต่างกัน

สรุปแล้ว จะสามารถนำผลจากการวิจัยไปจัดเป็นเกณฑ์มาตรฐานสำหรับตัดสินครูประถมศึกษาดีเด่นได้ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑. จำนวนรายการ คุณลักษณะของครูดีเด่น มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๑ ข้อ
๒. หมวดหรือด้านต่าง ๆ สามารถจัดได้เป็นจำนวนทั้งหมด ๖ ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์และการบริการ

ด้านคุณลักษณะ เฉพาะตัวครู และด้านธุรการที่รวมกับการพัฒนา ซึ่งมีเหตุผลในการรวมคือ

- ก) รายการคุณลักษณะของครูดีเด่น ของด้านธุรการและการพัฒนา มีลักษณะงานคล้าย ๆ กัน คือเกี่ยวกับการปรับปรุงงานในด้านการบริหารทั่วไป
- ข) จำนวนรายการ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้ว ปรากฏว่าด้านธุรการและการพัฒนา มีรายการเหลือเพียง ๔ และ ๘ ข้อ ตามลำดับ ในการที่จะสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานได้ และประกอบกับถ้าพิจารณาจากตารางที่ ๑๒ จะเห็นว่าค่ามัชฌิม เลขคณิตรวมของทั้งสองด้านต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ความเห็นในด้านทั้งสองนี้ เห็นด้วยกับด้านทั้งสองนี้ต่ำ ซึ่งถ้าเอามารวมกันจะทำให้มีความเหมาะสมมากขึ้น

๓. การเรียงลำดับหมวดหรือด้านต่าง ๆ ในแบบ เกณฑ์การตัดสินครูประถมศึกษาดีเด่น ได้จัดเรียงใหม่ตามความสำคัญมากไปหาน้อย ดังนี้

หมวดที่ ๑	ด้านการสอน
หมวดที่ ๒	ด้านวิชาการ
หมวดที่ ๓	ด้านกิจการนักเรียน
หมวดที่ ๔	ด้านความสัมพันธ์และการบริการ
หมวดที่ ๕	ด้านคุณลักษณะ เฉพาะตัวครู
หมวดที่ ๖	ด้านธุรการและการพัฒนา

ซึ่งมีเหตุผลดังนี้

- ก) หมวดที่ ๑, ๒ และ ๖ เรียงตามลำดับการให้ความสำคัญแก่หมวดต่าง ๆ ในแบบจำลอง เกณฑ์การตัดสิน ของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา (จากตารางที่ ๑๓)

ข) สำหรับหมวดที่ ๓, ๔ และ ๕ เรียงตามคะแนนเฉลี่ยร้อยละของผู้ดำเนินการ
การประถมศึกษาจังหวัด และครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ที่ให้ความสำคัญแก่หมวดต่าง ๆ
เหล่านี้ (จากตารางที่ ๑๓) ดังนี้

$$\text{ด้านกิจการนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยจาก} = \frac{๓๓.๘๗ + ๒๗.๕๐}{๒} = ๓๐.๖๘$$

ทั้งสองกลุ่ม

$$\text{ด้านความสัมพันธ์ มีคะแนนเฉลี่ยจาก} = \frac{๑๔.๓๕ + ๒๕.๐๐}{๒} = ๒๒.๑๗$$

ทั้งสองกลุ่ม

$$\text{ด้านคุณลักษณะ มีคะแนนเฉลี่ยจาก} = \frac{๖.๕๕ + ๒๒.๕๐}{๒} = ๑๔.๕๓$$

ทั้งสองกลุ่ม

จากเหตุผลดังกล่าว จะได้แบบเกณฑ์การตัดสินครูประถมศึกษาดีเด่น เสนอดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบ เก็บผลการตัดสินครูประถมศึกษาดีเด่น

ชื่อ.....
หน้าที่ครู.....
โรงเรียน.....
อำเภอ..... จังหวัด.....

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแนะนำการใช้เกณฑ์การตัดสินครูประเภทศึกษาดีเด่น

๑. คณะกรรมการคัดเลือกครูดีเด่น

ก. ควรเป็นชุดเดียวกัน เมื่อไปตัดสินคัดเลือกครูดีเด่นทุกคนในระดับต่าง ๆ เช่น ภายในกลุ่ม, ภายในอำเภอ หรือภายในจังหวัด เป็นต้น

ข. กรรมการในชุดหนึ่ง ๆ ควรแบ่งกันสังเกตและให้คะแนนหมวดต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเกณฑ์การตัดสินคนละ ๑-๒ หมวด

๒. เทคนิคและระยะเวลาในการคัดเลือก

ก. ควรใช้หลาย ๆ แบบ ในการตัดสิน เช่น การสังเกต สัมภาษณ์ ดูจากผลงานต่าง ๆ เป็นต้น

ข. ควรพิจารณารายการต่าง ๆ สัมพันธ์กับเวลา บางครั้งอาจใช้เวลาในการสังเกตหรือการให้คะแนนนานพอสมควร

๓. การให้คะแนน

ก. ครูดีเด่นมากที่สุด จะได้คะแนนในช่อง ๔ ของแต่ละรายการ และจะลดลงไปเป็น ๔,๓, ๒,๑ ตามลำดับ

ข. แต่ละหมวด จะมีช่องรวมจำนวนข้อที่ได้จากช่องคะแนน ๔,๔,๓,๒,๑ ของแต่ละรายการไว้ เพื่อจะนำไปใส่หมวด "รวมคะแนนที่ได้"

ค. ในหมวด "รวมคะแนนที่ได้" จะคิดค่าคะแนนรวมของแต่ละหมวด โดยใช้จำนวนข้อที่ได้คูณค่าคะแนนในช่องคะแนนช่องต่าง ๆ แล้วรวมคิดเป็นคะแนนที่ได้ของแต่ละหมวด เช่น บรรทัดที่ ๑ มี ๑๐ ข้อ คูณ ๔ และ ๑๑ ข้อ คูณ ๔ คิดเป็นคะแนนรวมที่ได้ของหมวดนี้ คือ ๘๔ เป็นต้น

ง. ครูที่ได้คะแนนรวม ๖ หมวดมากที่สุด เป็นครูดีเด่นของระดับการประกวดนั้น ๆ ทั้งนี้ไม่มีคะแนนเต็ม ถือว่ามากที่สุดเป็นเกณฑ์

จ. ถ้ามีคะแนนรวมเท่ากัน ใช้พิจารณาเทียบคะแนนรวมกันเป็นหมวด โดยเริ่มตั้งแต่หมวดที่ ๑ จนถึงหมวดที่ ๖ เช่น ถ้าหมวดที่ ๑ ผู้ใดมีคะแนนรวมมากกว่าก็ได้เป็นครูดีเด่น ถ้าเท่ากันก็เทียบหมวด ๒,๓,๔,๕,๖ ต่อไปอีกตามลำดับ ในกรณีที่เท่ากันทุกหมวดก็อาจตัดสินให้มีครูดีเด่นมากกว่าหนึ่งคนก็ได้

หมวดที่ ๑ ด้านการสอน

ลักษณะของครูดีเด่น	คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ตั้งใจสอน					
๒. เตรียมการสอนล่วงหน้าเสมอ					
๓. เตรียมการสอนตามหลักสูตร					
๔. มีความรู้และทักษะในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี					
๕. สอนจากเรื่องที่ย่อยไปหายาก					
๖. สอนให้รู้จักวิเคราะห์และแก้ปัญหาสังคม					
๗. สอนให้นักเรียนค้นคว้าเป็น					
๘. สอนให้นักเรียนรายงานเป็น					
๙. สอนให้นักเรียนอภิปรายได้					
๑๐. สอนให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มได้					
๑๑. ใช้สื่อการเรียนได้เหมาะสม					
๑๒. ตรงต่อเวลาในการสอนและสอนในเวลาที่กำหนดไว้					
๑๓. ค้นคว้าเพิ่มเติมและปรับปรุงการสอนของตนเสมอ					
๑๔. วัดและประเมินผลการเรียนได้ตามแผนการสอน					
๑๕. พูดเสียงชัดเจน ฟังง่ายและใช้ภาษาสุภาพ					
๑๖. มีทักษะในการใช้ภาษาพูดและเขียนอย่างถูกต้อง					
๑๗. สามารถสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน					

ลักษณะของครูดีเด่น	คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑๘. สามารถจัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียน					
๑๙. ให้ความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพแก่นักเรียน					
๒๐. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้ดี					
๒๑. มีอารมณ์ขัน					
รวม					

หมวดที่ ๒ ด้านวิชาการ

ลักษณะของครูดีเด่น	คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. สามารถวัดผลและประเมินผลได้ตามหลักสูตร					
๒. สามารถรับแนวความคิดใหม่มาใช้ปรับปรุงการสอน					
๓. มีทักษะในการค้นคว้าและวิจัยในการเรียนการสอน					
๔. สามารถเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ					
๕. ติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษาเสมอ					
๖. สนใจในเหตุการณ์ปัจจุบัน					

ลักษณะของครูดี เด่น	คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๗. สามารถประยุกต์ความรู้กับชีวิตประจำวัน					
๘. สามารถจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม					
๙. เพิ่มประสบการณ์ด้านวิชาชีพของตนอยู่เสมอ					
๑๐. สามารถใช้ห้องสมุดและแหล่งวิทยาการในห้องเรียน					
รวม					

หมวดที่ ๓ ด้านกิจการนักเรียน

ลักษณะของครูดี เด่น	คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. ส่งเสริมให้นักเรียนชมเชยความดีของนักเรียนด้วยกัน					
๒. ส่งเสริมให้นักเรียนตัดสินความดีของนักเรียนด้วยเหตุผล					
๓. จัดกิจกรรมเกี่ยวกับกีฬาและบันเทิง					
๔. จัดนิทรรศการผลงานของนักเรียนตามโอกาสอันควร					
๕. จัดประชุมอบรมประจำสัปดาห์					
๖. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้และแนวคิดแก่นักเรียน					

ลักษณะของครูดีเด่น	คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๗. จัดกิจกรรมนอกโรงเรียนร่วมกับชุมชน					
๘. จัดกิจกรรมลูกเสือยุวกาชาดและชุมนุมต่าง ๆ					
๙. ส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย					
๑๐. ตรวจสอบสภาพของนักเรียนสม่ำเสมอ					
๑๑. จัดตั้งทุนการศึกษาให้นักเรียน					
รวม					

หมวด ๔ ด้านความสัมพันธ์และการบริการ

ลักษณะของครูดีเด่น	คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
ก. <u>เพื่อนร่วมงาน</u>					
๑. สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี					
๒. มีความสุภาพต่อผู้บังคับบัญชาและผู้อื่น					
๓. เชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างมีเหตุผล					

ลักษณะของครูดีเด่น	คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
ข. นักเรียน					
๔. รู้จักและเข้าใจเด็กดี					
๕. มีความสามารถโน้มน้าวจิตใจเด็ก					
๖. รักษาความลับของนักเรียนได้ดี					
๗. เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน					
๘. เป็นที่พึ่งของนักเรียน					
ค. ผู้ปกครองนักเรียน					
๙. ติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียนเสมอ					
๑๐. ให้คำแนะนำกับผู้ปกครองนักเรียนได้					
๑๑. ไปเยี่ยมผู้ปกครองนักเรียนตามโอกาสอันควร					
ง. ชุมชน					
๑๒. มีความคิดริเริ่มในโครงการพัฒนาชุมชน					
๑๓. ให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานชุมชน					
๑๔. ส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น					
๑๕. จัดพื้นที่ประชุมเพื่อท้องถิ่น					
๑๖. ติดต่อกับวัด สถาบันศาสนา สถานือนามีย สมาธิเสมอ					
จ. ทางราชการ					
๑๗. เป็นวิทยากรอบรมครู					
๑๘. เป็นกรรมการออกข้อสอบการสอบต่าง ๆ					
รวม					

หมวด ๕ ด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวครู

ลักษณะของครูที่เด่น	คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
ก. บุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง					
๑. มีศีลธรรมและความประพฤติดีงาม					
๒. มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู					
๓. มีจิตใจมั่นคงหนักแน่น					
๔. มีวินัยในตนเอง					
๕. มีความซื่อสัตย์					
๖. มีสติปัญญา					
๗. มีสุขภาพดี					
๘. มีจรรยาครู					
๙. มีกิริยามารยาทดี					
๑๐. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
๑๑. แต่งกายสุภาพเหมาะสมเป็นครู					
๑๒. รักษาร่างกายให้สะอาดเสมอ					
๑๓. รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม					
๑๔. รู้จักวางตนและปรับตนได้เหมาะสม					
๑๕. ร่าเริงแจ่มใส					
๑๖. มีความขยันขันแข็ง					
๑๗. ไม่เสื่อมเสียทางการเงิน					
๑๘. มีความพยายามปรับปรุงตนเอง					
๑๙. ทำตนให้เป็นที่รักแก่นักเรียนและบุคคลทั่วไป					

ลักษณะของครูดีเด่น	คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
<p>ข. <u>ความเป็นประชาธิปไตย</u></p> <p>๒๐. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา</p> <p>๒๑. รู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี</p> <p>๒๒. ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น</p> <p>๒๓. รู้สิทธิและหน้าที่ตนตามกฎหมาย</p> <p>๒๔. ปิณยานุรักษ์ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์</p>					
รวม					

หมวดที่ ๖ ด้านธุรการและการพัฒนา

ลักษณะของครูดีเด่น	คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
<p>๑. สามารถทำเอกสารประจำชั้นได้ดี</p> <p>๒. สามารถทำหน้าที่และรับผิดชอบหน้าที่ครูเวร</p> <p>๓. สามารถทำงานและจัดหนังสือห้องสมุดได้</p> <p>๔. สามารถเก็บระเบียบสนธิสัญญาเรียนได้ถูกต้อง</p> <p>๕. เข้าใจระเบียบราชการได้ดี</p> <p>๖. สามารถเขียนโครงการปฏิบัติงานได้</p> <p>๗. สามารถดำเนินการประชุมสัมมนาได้</p> <p>๘. มีน้ำใจปฏิบัติงานเพื่อผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง</p>					

ลักษณะของครูที่เด่น	คะแนน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๙. ปรับปรุงอาคารสถานที่ได้ดีและเรียบร้อย					
๑๐. จัดทำห้องพยาบาล					
๑๑. จัดทำห้องสมุด					
๑๒. จัดทำห้องนันทนาการ					
๑๓. ให้มีสื่อการเรียนตามความเหมาะสม					
๑๔. จัดทำแปลงเกษตรในโรงเรียน					
๑๕. ปรับปรุงห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย					
๑๖. จัดปลูกต้นไม้ยืนต้นในบริเวณโรงเรียน					
๑๗. จัดสุขาภิบาลในโรงเรียนได้ดี					
รวม					

รวมคะแนนที่ได้

หมวด	คะแนน/จำนวนข้อ					คิดเป็นคะแนนได้
	๕	๔	๓	๒	๑	
๑. ด้านการสอน						
๒. ด้านวิชาการ						
๓. ด้านกิจการนักเรียน						
๔. ด้านความสัมพันธ์และการบริการ						
๕. ด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวครู						
๖. ด้านธุรการและการพัฒนา						
รวม						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อมูลที่น่าสนใจ เป็นเกณฑ์การตัดสินครูประถมศึกษาดีเด่น สายปฏิบัติงานสอน ๑ ชุด และมีสิ่ง值得พิจารณา ดังนี้ คือ

๑. ความสำคัญของหมวดต่าง ๆ จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรได้ให้ความสำคัญแก่หมวดที่ว่าด้วยด้านการสอน เป็นอันดับแรก โดยมีหมวดต่าง ๆ รองลงไป ได้แก่ หมวดที่ว่าด้วยด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์และการบริการ ด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวครู และด้านธุรการและการพัฒนา เป็นหมวดที่มีความสำคัญน้อย เป็นอันดับสุดท้าย แสดงให้เห็นว่าครูประถมศึกษาดีเด่นนั้นจะต้องมีคุณสมบัติด้านการสอน เป็นคุณลักษณะที่สำคัญมากที่สุด

๒. รายการที่สำคัญในหมวดต่าง ๆ จากการวิจัยพบว่า ในหมวดที่ ๑ ด้านการสอน ซึ่งเป็นคุณลักษณะของครูดีเด่นที่กลุ่มตัวอย่างประชากรได้ให้ความสำคัญมากที่สุด อันเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติในเรื่องการเรียนการสอน ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนานักเรียนด้านต่าง ๆ นั้น กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่า ครูดีเด่นต้องตั้งใจสอน มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า และมีการค้นคว้าเพิ่มเติม และปรับปรุงการสอนของตนเสมอ คุณลักษณะเช่นนี้นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากและครูควรปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ในหมวดที่ ๒ ด้านวิชาการ ซึ่งเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติในการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอน การปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่างประชากรยังเห็นว่ามีค่าสำคัญสูงกว่าด้านอื่น ๆ รองลงมาจากด้านการสอน ในด้านนี้กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่า ครูดีเด่นจะต้องมีความเข้าใจและปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นอย่างดี เช่น สามารถวัดและประเมินผลได้ตามหลักสูตร สามารถรับแนวความคิดใหม่มาใช้ปรับปรุงการสอน และสามารถจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งหมายถึงว่า ครูดีเด่นต้องรู้จักปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและสถานการณ์ปัจจุบัน

ในหมวดที่ ๓ ด้านกิจการนักเรียน ซึ่งเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติในการดูแลนักเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่าครูดีเด่น ควรจะเข้าใจวิธีการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยให้นักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนตัดสินใจตัดสินใจของนักเรียนด้วยเหตุผล รวมทั้งต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของนักเรียนสม่ำเสมอ เพราะตัวนักเรียนนั้นคือ เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาบ้านเมือง ต้องมีการเอาใจใส่ให้มาก

ในหมวดที่ ๔ ด้านความสัมพันธ์และการบริการ ซึ่งเป็นลักษณะของการปรับตัวและวิธีการปรับตัวและวิธีการทำงานของครูที่เกี่ยวกับบุคคลต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงาน ชุมชน หน่วยราชการ เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่าครูดีเด่นต้องสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี โดยเฉพาะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน รวมทั้งต้องรู้จักและเข้าใจเด็กดี อันเป็นผลให้การปฏิบัติงานของครูดีเด่นราบรื่น และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย

ในหมวดที่ ๕ ด้านคุณลักษณะเฉพาะตัวครู ซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นอันเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและคุณสมบัติของตัวครู กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่าครูดีเด่นจะต้องมีความรักและศรัทธาในอาชีพครูเป็นอันดับแรก นอกจากนั้นจะต้องมีศีลธรรมและความประพฤติดีงามด้วย และต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพราะในการปฏิบัติงานนั้นครูดีเด่นจะต้องมีอุดมคติหรือวิญญาณของการเป็นครูอยู่เสมอ และการพยายามสร้างคนให้เป็นปวงชนบุคคลในสังคม

ในหมวดที่ ๖ ด้านธุรการและการพัฒนา ซึ่งถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญน้อย แต่คุณลักษณะนี้ที่ว่าด้วยการรู้จักบริหารงานในด้านต่าง ๆ ในฐานะผู้ช่วยของผู้บริหารโรงเรียนรวมทั้งการรู้จักปรับปรุงอาคารสถานที่ บริเวณต่าง ๆ ในโรงเรียนก็เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับครูดีเด่น กลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นว่าครูดีเด่นจะต้องเข้าใจระเบียบราชการได้ดี มีการปรับปรุงห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย และจัดให้มีสื่อการเรียนตามความเหมาะสม สิ่งเหล่านี้หมายถึงว่า ครูดีเด่นต้องรู้จักแบบแผนในการปฏิบัติงาน และรู้จักจัดสภาพแวดล้อมที่ดี มีความเหมาะสมกับการเรียนการพัฒนาของนักเรียน

๓. การประเมินคุณลักษณะของครูดีเด่น ในการที่จะไปประเมินคุณลักษณะของครูดีเด่นนั้น น่าจะคำนึงถึงข้อสังเกตที่ว่า คงจะไม่มีครูคนไหนที่มีคุณลักษณะสมบูรณ์แบบสูงสุดและครบถ้วนในทุกรายการ แต่ขอให้ผู้ประเมินคิดว่า ครูคนไหนจะมีคุณลักษณะตาม เกณฑ์ดังกล่าวมากที่สุด เป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรจะมีการศึกษาต่อไปถึงการให้น้ำหนักความสำคัญของแต่ละหมวดในแบบ เกณฑ์การตัดสินที่จัดทำสร้างขึ้น เพราะจะช่วยตัดสินได้ว่า ครูดีเด่นนั้นควรจะให้คะแนนในหมวดใดที่มีความสำคัญอย่างแท้จริงสำหรับครูสายปฏิบัติงานสอน

๒. ควรจะศึกษาข้อมูลสำหรับปรับปรุง เกณฑ์นี้จากตัวนัก เรียนบ้าง

๓. ควรจะศึกษาและจัดเกณฑ์การตัดสินแบบนี้ ในวงการครูผู้สอนระดับอื่นบ้าง เช่น มัธยมศึกษา, อาชีวศึกษา เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย